

دەستەى (كۆمىتەى) بىگانەكان (UNE) بەم جوړهيه

ئەم (UNE) يە وەك و دەستەيهكى ئورگانى جى بەجى كرنى دادگايى يە بۇ بىگانەكان، ئەو ناپەزايانە جى بەجى ئەكات (بەسەريا ئەچىتەوه) كە لەلايەن بەرپۆهەرايەتى كاروبارى بىگانەكان (UDI) دراوه بەگويزەى ياساى بىگانەكان.

دەستەى بىگانەكان (UNE) لەلايەن وەزارەتى شارەوانى و ناوچەيهيەكان بەرپۆه دەچى. وەزارەت بەگويزەى ياساو نووسراوو بودجەو بابەتى گرنكى تەرخان كراو دەجولتەوه، بەلام ناتوانيت رى نيشاندانى بكات كە ناپا ياسا بەجى جوړىك لىك بەداتەوه (بەكاربەيتى)، بەرپار بەگويزەى (عەقل و مەنطق) يان بەرپاردان دەريارەى كەسەيك.

دەستەى بىگانەكان (UNE) ئەم جوړە كىسانە جى بەجى ئەكات: پەنابەرى (لجوه)، هينانى خاوخيزان، مۆلەتنامەى جىگىريوون (اقامە)، مۆلەتنامەى كار، نوورخستەوه لە ولات، دەركردن و فيزا پيدان. دەستەى بىگانەكان زياتر لە (۱۰۰) فەرمانبەرى هەيه، لەمانە (۱۶) سەرۆك دەستەن بە پلەى داديارى (حاکم). سەرەپاى ئەمانەش (۵۰۰) دەست راستى حاکم هەن كەبەخوشى خۇيان بە ئەندام هەلبژيردراون (كەسانى ناسايى كۆمەلەن).

دەستەى بىگانەكان (UNE) ئەتوانيت بە چەندىن جوړ بەرپارى كىسەكە بەدات بەرپار ئەتوانرى بەرى لەكاتى كۆبوونەوهى دەستەكە بە نامادىبوونى كەسەكە خۇى، يان بەنامادە نەبوونى كەسەكە، بە نامادىبوونى تەنيا سەرۆكى دەستەكە خۇى وە هەروەها خۇى لەگەل سكرتارىەت دا، سەرۆكى يەك دەستە بەرپارى جوړە تاكە كىسەيك ئەدات وە ناتوانيت دژ بە بەرپارەكە ناپەزايى دەربەردىت. بەگويزەى ياساى بىگانە ئەو كىسانەى كە ئە گەر گومانى (شك) ي جديان تيانەبى ئەتوانيت بەبى كۆبوونەوهى دەستەكە بەرپارى لەسەردىت، ئەمەش واتە هەم لەلايەن سەرۆكى دەستە يان سكرتارىەت ئەمەش بۆنمونه كاتى كە كىسى واپوون و ناشكرا هەبى كە بتوانيت ياساو نووسراوى بۇ بەكاربەيتى و بگونجيت. خۇى لەراستيدا ئەو كىسانەى كە بەراستى جى گومانن پيوست بەوه ئەكات لە كۆبوونەوهى دەستە جى بەجى بكرين (بەرپارى بۇ بەردىن). / لەزۆريەى كۆبوونەوهەكانى دەستەكە ئەوكەسە خۇى (شكايەت كەر، پەنابەر) نامادە دەجيت. بەلام كۆبوونەوهى

دەستەش ھەن كە شكايەت كەر داوا ناكړنئ نامادە بڼت، ئەمەش لەكاتيكددا كە شكايەت كەر و بەرپوښهەر ايەتی كاروباری بڼگانەكان (UDI) پازين لەسەر بئاغەي پاستيەكان/پووداوەكان، مەبەست لەمەش دا ئەوچيە كە پوون كړدنهوہی شكايەت كەر وەكو بئاغەيەكي كښەكە بەوشپوښوہيش ناردر اوہ بۆ دەستەي بڼگانەكان، ئالەم كاتەدا كۆپوونەوہكە ئەكړنئ بەبڼئ نامادە بوونی شكايەت كەر. نامادە بوونی شكايەت كەر لەكاتيكددا پڼووستە ئە كەر شكايەت كەر بتواننئ پوژشنايي بخاتە سەر كښەكە (دەريارەي كښەكە شت باس بكات). لە كۆپوونەوہي دەستەي بڼگانەكان يەكښك لە سەرۆكي دەستەكە بەشدار ئەبڼت لەگەل دوولە ئەنداماني دەستەكە (ھاوولاتی ناسايي).

سكار تاريەت لە دەستەي بڼگانەكان بەرپرسيارە لە نامادەكړني كښەكان كەلە كۆپوونەوہكاندا بپرياري لەسەر ئەدرنئ. سەرۆكي دەستەكە نووسراوي كښەكە بە ئەندامی دەستە نيشان ئەدات پڼش كۆپوونەوہكە. كەس بۆي نئ يە بچنئە كۆپوونەوہكە بڼجگە لەو كەسانە (كۆپوونەوہكە بەشپوښوہيەكي داخراوہ، مغلق). كۆپوونەوہكە بە پوونكړدنهوہيەكي پڼناساندن دەريارەي كښەكە دەست پڼئ دەكات، وە ھەر وەھا باسي نووسراو و بپرياردان لەسەر ياساو نووسراوي تايبەت بە بڼگانەكان و پرسيارە ھەرە گرنگە كان ئەكړنئ، لەو كښانەي كە شكايەت كەر خوئي نامادە ئەبڼت، شكايەت كەرەكە بۆي ھەيە زانباري پاستي و ھەلسەنگاندن دەريارەي كښەكەي بدات وە پڼگا ئەدرنئ پرسيار لە شكايەت كەر بكرنئ. بە پاريزەري داواكەر(محامي) يابليين قسەكەر لە جياتي شكايەت كەر بۆي ھەيە كورتيەك لە سەر كښەكە باس بكات. ئەو كښانەي كە چئ بەجئ ئەكړنئ لە كۆپوونەوہي دەستەي بڼگانەكان، بەشئ زور (اكثريت) بپرياري لەسەر ئەدات. وەلام بەھيچ چۆرئك ناگۆرڼئ نەبە بەرپوښهەر ايەتی نەبە ميرئ(حكومت) وەنەبە سەرۆكي دەستەي بڼگانەكان (بپرياردانەكە ناتواننئ بگۆرڼئ).